

Nr 39.

Av herr **Osberg**, om utbyggnad och ändring av grunderna för lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Sedan tillkomsten av lagen om försäkring för olycksfall i arbete ha åtskilliga framställningar blivit gjorda om utbyggnad och ändrade tillämpningsgrunder av lagen och en mångfald yttranden i anledning härav av olika myndigheter.

Anledningen till att dessa framställningar gång efter annan blivit gjorda är lagens ensidiga verkan. Densamma gagnar ju endast en del av folket (nämligen de löneanställda). De till många tiotusental personer uppgående självföretagare stå utanför lagen, trots att dessa i lika hög grad borde vara berättigade till hjälp och deras ekonomiska ställning icke är bättre än lönearbetarens utan i många fall tvärtom. Vid 1925 och 1931 års riksdagar framfördes av mig ändringsförslag, 1925 motion nr 109 (jämte tablå utvisande förvaltningskostnader och utbetalda ersättningar) och 1931 motion nr 85.

Uti utskottets avslagsyrkande förslidet år påvisades, att riksdagen skrev till Kungl. Maj:t 1928 om utredning samt att denna utredning anförtratts åt 1928 års pensionsförsäkringskommitté, sedan riks-försäkringsanstalten företagit viss förberedande utredning. Denna utredning går ut på att möjliggöra en anknytning för t. ex. egnahemsbrukare, torpare och självständiga yrkesutövare, såsom smeder, timmermän och murare m. fl. Meningen är ju den att dessa skulle i varje särskilt fall göra ansökan till riks-försäkringsanstalten att bli försäkrade som i ett vanligt olycksfallsförsäkringsbolag och själva betala sin premie. Meningen är nog även att till förestående kategorier ansluta jordbrukare och deras hemmavarande barn.

Om nu ett medgivande komme till stånd efter sådana grunder, skulle nog en och annan komma att taga försäkring, men huvudparten av här uppräknade kategorier komme att stå utanför, och för många av dem, som tagit försäkring, bleve det en dubbelförsäkring, t. ex. för torpare, egnahemsbrukare och hantverkare, som vanligtvis i stor utsträckning arbeta för andra. I sådana fall bliver ju arbetsgivaren skyldig uppgiva tillfällig arbetskraft och betala premie för redan försäkrad person, eller måste man upprätta ett nytt ämbetsverk, som har till uppgift att fördela premiebeloppen parterna emellan, för att förebygga inbetalning av dubbelpremie. Ingen torde vilja bestrida, att lantbrukare och deras barn samt de andra kategorier arbetare, som här blivit omnämnda, och deras barn, som deltaga i arbete, äro i mindre behov av skydd mot olycksfall i

arbete än de grupper, som nu erhålla sådant. Frågan är endast om den ena halvan av det arbetande folket skall åtnjuta förmånen av att vara obligatoriskt försäkrad mot olycksfall och den andra halvan hänvisad till att själva ombesörja sin och de sinas försäkring och själva bestrida omkostnaderna, och inte nog med detta, utan de få även i stor utsträckning bestrida kostnaden för dem, som ha förmånen.

Fortfarande har jag den uppfattningen, att det allmänna bör bestrida finansieringen för den sociala olycksfallsförsäkringen. Denna omständighet torde ha varit den största orsaken till att riksdagen hitintills ställt sig avvisande till mina framförda förslag. För att borteliminera denna farhåga kan man tänka sig en mindre grundavgift från varje försäkrad person, gärna efter samma grunder, som äro gällande för allmänna folkpensionen. Vidare är tänkbart att i besparingssyfte skära bort de obetydliga olycksfallen, som nu i stor utsträckning bliva föremål för understöd och som kosta anstalten stora summor. Huvudsaken är givetvis att effektivt kunna hjälpa dem, som råkat ut för svårare olycksfall, och framför allt där det bliver behov av livränta.

Emellertid skall jag icke här upprepa flera skäl, som tala för omläggningen av grunderna för lagen om försäkring för olycksfall i arbete, utan hänvisar till motiveringarna i här åberopade motioner.

Skall man bespara förvaltningskostnader, måste ett radikalt ingripande ske. Blevde hela det arbetande folket obligatoriskt försäkrat, kunde tre fjärdedelar av den stora förvaltningsapparaten undvaras. Ehuru väl utredning pågår, anser jag det nödvändigt, att de av mig här angivna synpunkterna kunna komma till prövning inför 1928 års pensionsförsäkringskommitté.

På grund av det anförda jämte hänvisning till motionerna hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t måtte skyndsamt verkställa utredning om sådan ändring av nu gällande lag om försäkring för olycksfall i arbete, att varje person över viss ålder bleve obligatoriskt försäkrad mot skada till följd av olycksfall i arbete, under förutsättning att behov föreläge, samt om statens övertagande av hela verksamheten, både beträffande förvaltningen och skadeersättningen, och vidare pröva huruvida det vore lämpligt bestämma om grundavgifts erläggande av den obligatoriskt försäkrade, efter samma grunder, som gälla för allmänna folkpensioneringen, och för riksdagen framlägga det förslag utredningen kan föranleda.

Stockholm den 18 januari 1932.

Oscar Osberg.